

**ԲՄԿ ՊՈՒՀ ՀԱՅ-ՌՈՒՍԱԿԱՆ (ՍԼԱՎՈՆԱԿԱՆ)
ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ**

Հաստատում եմ՝
Իրավունքի ինստիտուտի տնօրեն
Ա. Ա. Բալայան
«04» հունիսի 2025 թ.

Ինստիտուտ՝ Իրավունքի
Ամբիոն՝ Իրավունքի տեսության և Սահմանադրական իրավունքի

Հեղինակ(ներ)՝ Ավագ դասախոս Ազրոյան Ռ.Ա, ասիստենտ՝ Ալեքսանյան
Լ.Ա.

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ԱՌԱՐԿԱՅԱԿԱՆ ԾՐԱԳԻՐ

Դասընթաց՝ Հարկային և մաքսային վեճերի լուծման
առանձնահատկությունները

Մագիստրոսի կրթական ծրագիր՝ 042101.05.7 Գործարարական իրավունք

Դասիչ մասնագիտություն՝ 042101.00.7 Իրավագիտություն

ԲՄԿ ՊՈԻՀ Հայ-ռուսական (Սլավոնական) համալսարան

1. Ներածություն

Սույն աշխատանքային ծրագիրը՝ "**Հարկային և մաքսային վեճերի լուծման առանձնահատկությունները**", մագիստրոսական ծրագրի շրջանակներում իրավաբանական առարկաների համակարգում կիրառական և մեթոդաբանական առարկա է:

"Հարկային և մաքսային վեճերի լուծման առանձնահատկությունները" առարկան նվիրված է հարկային և մաքսային իրավահարաբերությունների մասնակիցների իրավունքների պաշտպանության իրավական մեխանիզմների ուսումնասիրությանը:

Դասընթացի խնդիրները:

Այս առարկայի նպատակն է ուսանողների մոտ ձևավորել համակարգային տեսական գիտելիքներ և գործնական հմտություններ հարկային և մաքսային վեճերի առաջացման, իրավական կարգավորման և լուծման մեխանիզմների վերաբերյալ:

Այս առարկայի շրջանակներում ուսանողները կծանոթանան հարկային և մաքսային իրավահարաբերությունների բնույթին, վարչական և դատական բողոքարկման ընթացակարգերին, ինչպես նաև կձևավորեն գործնական հմտություններ հարկային և մաքսային վեճերի վերլուծության և իրավական դիրքորոշումների մշակման ոլորտում:

2.1. Կրթական վերջնարդյունքները: Դասընթացի հաջող ավարտին ուսանողը պետք է.

Ուսանողը պետք է

Իմանա՝ հարկային և մաքսային վեճերի լուծման հետ կապված հարցերի տեսությունն և պրակտիկան:

Կարողանա՝ օգտագործել ձեռք բերված գիտելիքները հարկային և մաքսային վեճերը լուծելու համար:

Ունակ լինի՝ ամբողջությամբ տիրապետել հարկային և մաքսային իրավահարաբերությունների հասկացությանը և պարատին; հարկային և մաքսային վեճերի լուծման հմտություններին՝ ինչպես մինչդատական, այնպես էլ դատական կարգով:

2.2. Դասընթացի աշխատատարության բաշխումն ըստ ուսումնական աշխատանքի տեսակների (ակադեմիական ժամերով)

Ուսումնական աշխատանքների տեսակները				Ամբողջը, ակ. ժամ.
Ըստ	կիսամյակի	ընդհանուր	դասընթացի ուսուցման	72

ԲՄԿ ՊՈՒՀ Հայ-ռուսական (Սլավոնական) համալսարան

Ծանրաբեռնվածությունը	
Լսարանային պարապմունքներ	32
Դասախոսություններ	16
Լաբորատոր աշխատանքներ	
Սեմինարներ	16
Ինքնուրույն աշխատանք, այդ թվում՝	40
Քննություններին նախապատրաստում	
Ամփոփիչ ստուգում (քննություն, ստուգարք)	ստուգարք

2.3. Առարկայի ծավալը՝ 72 ժամ, կրեդիտ՝ «2» ECTS:

2.4. Դասընթացի ծավալի բաշխում (ակադեմիական ժամերով) ըստ թեմաների և ուսումնական աշխատանքի տեսակների

	Բովանդակություն	Դաս. քանակ	Սեմին. քանակ
	Հարկային և մաքսային իրավահարաբերությունների հասկացությունն ու էությունը	2	
	Հարկային և մաքսային վեճերի ընդհանուր բնութագիրը	2	
	Հարկային և մաքսային վեճերի ծագման հիմքերը	2	
	Հարկային և մաքսային վեճերի տեսակներն ու առանձնահատկությունները	2	
	Հարկային և մաքսային վեճերի լուծման մինչդատական կարգը	2	
	Հարկային և մաքսային վեճերի լուծման դատական կարգը	2	
	Ապացույցներն ու ապացուցումը հարկային և մաքսային վեճերը լուծելիս	2	
	Հարկային և մաքսային վեճերի վերաբերյալ դատական պրակտիկան	2	
	Ընդհանուր՝	16	16

3. Դասընթացի թեմաները եւ ծավալները:

ԲՄԿ ՊՈՒՀ Հայ-ռուսական (Սլավոնական) համալսարան

Թեմա 1. Հարկային և մաքսային իրավահարաբերությունների հասկացությունն ու էությունը

Թեմա 2. Հարկային և մաքսային վեճերի ընդհանուր բնութագիրը

Թեմա 3. Հարկային և մաքսային վեճերի ծագման հիմքերը

Թեմա 4. Հարկային և մաքսային վեճերի տեսակներն ու առանձնահատկությունները

Թեմա 5. Հարկային և մաքսային վեճերի լուծման մինչդատական կարգը

Թեմա 6. Հարկային և մաքսային վեճերի լուծման դատական կարգը

Թեմա 7. Ապացույցներն ու ապացուցումը հարկային և մաքսային վեճերը լուծելիս

Թեմա 8. Հարկային և մաքսային վեճերի վերաբերյալ դատական պրակտիկան

4. Գրականության ցանկ

Հիմնական՝

1. Демин А.В. Налоговое право России: Учеб. пособие / А.В. Демин; Федер. агентство по образованию; Краснояр. гос. ун-т; Юрид. ин-т. – Красноярск: РУМЦ ЮО, 2006.

2. Евстафьева А.Х. Теоретические основы налогового администрирования. Известия Казанского государственного архитектурно-строительного университета, №3 (25), 2013.

3. Ерохина Е.В. Административная и налоговая ответственность за нарушение законодательства о налогах и сборах. Молодой учёный. №51 (393), 2021. .

4. Игнатьева С.В., Блиндюк И.В. Административная и налоговая ответственность за нарушение налогового законодательства // Вестник Санкт-Петербургского университета МВД России. 2012. №1. Том 53.

5. Ильин А. Ю., Царева О. Е. К вопросу о досудебном урегулировании налоговых споров с налогоплательщиками // Евразийская адвокатура. 2022. №2 (57).

6. Колозина О. В. Налоговые споры: общая характеристика и способы урегулирования // E-Scio. 2020.

Լրացուցիչ՝

1. Galligan D.J. Due Process and Fair Procedures: A Study of Administrative Procedures. Oxford. Clarendon Press. 1996.

2. Aleksanyan L.A. The legal nature of tax liability and some issues regarding

բ) Նորմատիվ իրավական ակտեր

1. Հայաստանի Հանրապետության Սահմանդրություն (2015 թվականի փոփոխություններով)

2. Հայաստանի Հանրապետության հարկային օրենսգիրք

3. “Վարչարարության հիմունքների և վարչակա վարույթի մասին” Հայաստանի Հանրապետության օրենք

ԲՄԿ ՊՈԻՀ Հայ-ռուսական (Սլավոնական) համալսարան

4. Վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ օրենսգիրք
5. “Մաքսային կարգավորման մասին” Հայաստանի Հանրապետության օրենք

գ) Ինտերնետային կայքեր

1. arlis.am
2. Datalex.am
3. cassationcourt.am

5. Հարցեր եւ առաջադրանքներ ուսանողների ինքնուրույն աշխատանքի համար

Հարցաշար

1. Հարկային և մաքսային իրավահարաբերությունների հասկացությունն և էությունը:
2. Հարկային և մաքսային վեճերի ընդհանուր բնութագիրը:
3. Հարկային և մաքսային վեճերի առաջացման հիմքերը:
4. Հարկային և մաքսային վեճերի տեսակները:
5. Հարկային ոլորտում վարչարարության սկզբունքները:
6. Մաքսային ոլորտում վարչարարության սկզբունքները:
7. Հարկային և մաքսային վեճերի լուծման առանձնահատկությունները մինչդատական կարգով:
8. Հարկային և մաքսային վեճերի լուծման առանձնահատկությունները դատական կարգով:
9. Ապացույցները հարկային և մաքսային վեճերում:
10. Ապացուցման առանձնահատկությունները հարկային և մաքսային վեճերի լուծման գործում:
11. Կրկնակի պատասխանատվության հարցերը անձին հարկային/մաքսային պատասխանատվության ենթարկելիս: